

Lempäälä Mottinen, Vaihmalanharju ja Lempainen.

**Maakaapeliin kaivamisen arkeologinen valvonta.
4.5. - 5.6. 2020**

**Valvonta: Juuso Koskinen, Raportti: Timo Jussila
Mikroliitti Oy 29.6.2020**

Tilaaaja: ELTEL-Networks

Lausunto: Pirkanmaan maakuntamuseo 8.5.2020 (255/2020)
Tutkimuslupa: 11.5.2020, MV/67/05.04.01.02/2020

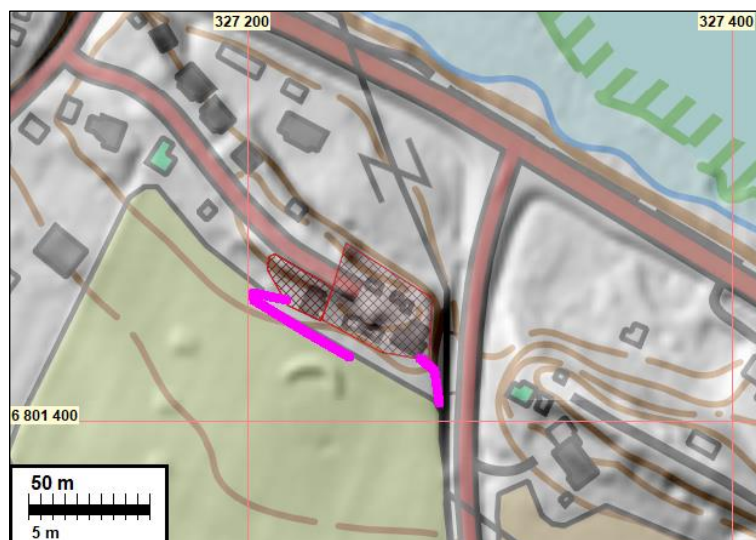
Vaihmalanharju:

4.5.2020

Ojat kaivettiin kärjestään n. 30 cm leveällä kauhalla. Maata kaivettiin n. 10 cm siivuissa koskemattoman pohjamaan toteamiseen asti, minkä jälkeen oja kaivettiin pohjaan paksumpina siivuina. Itäisemmällä valvontaosuudella, josta oli koekaivauksessa löytynyt rautakautisia löytöjä, oja kaivettiin n. 5 cm siivuissa ojan määräsivyyteen asti. Jokaisen siivun jälkeen esille tulleen maan pintaa katsottiin lähietäisyydeltä rautakautisten saviastian palojen tai muiden vähäistenkin muinaisjäännökseen viittaavien merkkien varalta.

Oja 1 [Vaihmalanharjun itäisempi valvottu oja] Myöhäisten löytöjen kohta golfkentän laidalla: 40 cm muokkauskerros, jonka alta alkoi koskematon savi. Ei ehjää kulttuurikerrosta, rakenteita tai muuta kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa. Mökin edustalta, eli koekaivauksen löytöjen kohdalta, muokkauskerroksesta 1 pala tiiltä, 1 pala kirkasta astialasia ja 1 pala fajanssia.

Oja 2 [Vaihmalanharjun läntisempi valvottu oja] Rautakautisten löytöjen kohta, pihamaalla. Kohdalla hiekkaista multaa (muokkauskerros, perunamaa tms.) 50 cm, jonka alta hietä (pohjamaa) muokkauskerroksen ja pohjamaan rajapinnalla hiilistä savea, josta 1 kirkas astialasinpala ja 1 pala fajanssia. Niiden vieressä hietaisen pohjamaan pintaan asti kaivettua muovijätettä. Myös paksu moderni metallivanne puhtaan hiedan seassa (paikoin "pohjahietakin" siis modernisti muokattua). Alempana mäessä, jakokaappia kohden kulkiessa, pohjamaa vaihtuu saveksi. Mäessä muokkauskerros n. 20 cm (nurmimulta). Kaapelin kohdalta ei tullut esille mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa.

Läntinen oja
Itäinen oja

Mottinen

18.-19.5.2020

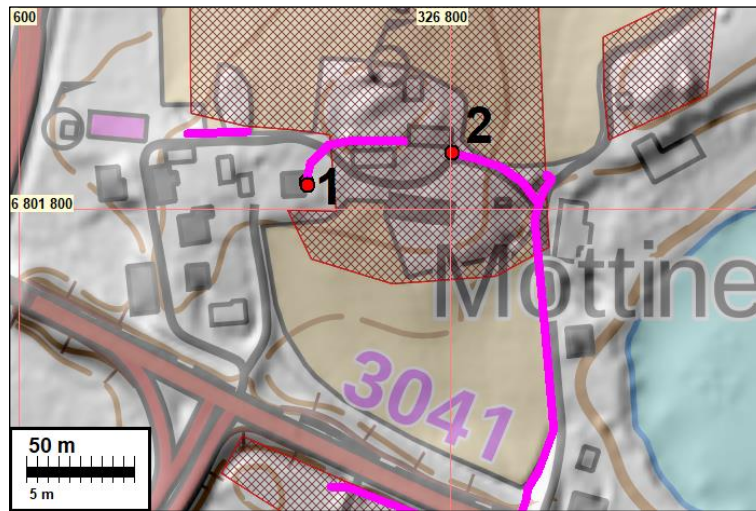
N. 50 cm leveällä kauhalla. Oja kaivettiin n. 50 cm syvyyteen tilakeskuksen alueella, ja etelään kulkevan haaran kohdalla, jossa maa oli alavaa, syvyydeksi tuli n. 70-100 cm.

Osuuden länsipäässä tiiliä ja laastia paikoin ojan pohjalle asti. Samasta yhteydestä löytyi ämpärin rautavanne ja iso fajanssinpala, jotka selvästi moderneja.

Havainto 1, N 6801812.3 E 326733.6: Sekoittunutta maata, josta ei saatu ajoittavia löytöjä. 1 siru palanutta luuta ja 1 pala palamatonta luuta löytyi, ei muuta. Nokista ja hiilistä maata, jossa pieniä halk. N. 1-5 cm särmikkäitä kiviä ja samankokoisia täysin rapautuneita kiviä n. 60 cm matkalla, n. 50 cm syvyydellä eli ojan pohjalla. Etelässä rajautuu talon peruskaivannon hiekkaan, ja pohjoisessa puhtaaseen mutta muokatunolaiseen saveen. Tumman maan päällä humuksen sekaista hiekkaa ja soraa, eli nurmimultaa ja sen alaista tasoisuutta.

Havainto 2, N 6801826.0 E 326793.1, nokista maata sekä rapautuneita ja särmikkäitä kiviä. N 1 m matkalla kaivannon eteläreunassa ojan pohjalla. Ei ehjää rakennetta tai rakenteellisuutta. Palon jälkeen tasoitettua maata. Löytöinä (modernilta vaikuttavaa) tiilimurskaa ja 1 palaneen luun pala.

Alavalla etelään kulkevalla osuudella puisia salaojia.

Näkymä Mottisten valvontaosuuden eteläpäästä. Valvontaa tehtiin vasemmalla taka-alalla näkyvän asutuksen alueelta n. oikealla tien ja pellon välissä näkyvän ojan puoliväliin. Pellon viertä kulkeva osuus on ollut veden peitossa ennen 1700-luvun puolivälissä alkaneita Kuokkalankosken perkauksia. Kuvattu pohjoiseen.

Ojaa kaivetaan Mottisten valvontaosuuden länsipäässä. Kaivausalue 1:n länsipää on takana näkyvän pellon tasalla. Kuvattu itään.

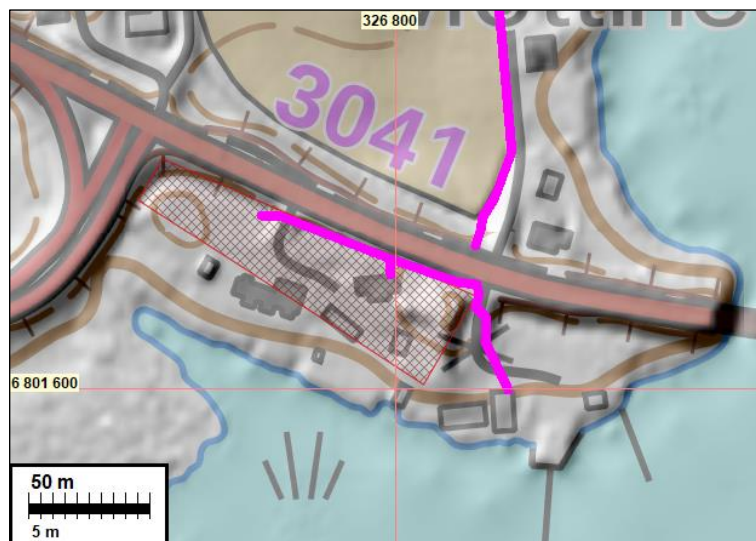

Kaapelia kaivetaan tien penkkaan, joka on kokonaan paikalle tuotua moreenia. Kuvattu länteen.

Lempainen

20.5.2020

Oja kaivettiin N. 50 cm leveällä kauhalla, n. 70 cm syvyyteen. Osa lausunnon valvontaosuuksista jätettiin koko kaivuumatkalta valvomatta, koska niiden valvomiseen ei ollut arkeologiselta kannalta perusteita. Valvomatta jätetyt (siis katsottiin osuuden kaivamisen alussa ja todettiin tilanne) osuudet sijaitsivat maastonkohdilla, jotka ovat olleet veden peitossa ennen 1700-luvun puolivälissä alkaneita Kuokkalankosken perkauksia tai niissä maat olivat kokonaan nykyaikaisessa maanrakennuksessa siirrettyjä tienpenkkoja ja venesataman pihamaata. Valvontaa tehtiin pääasiassa kohdassa, jossa kaapelioja kulkee muinaisjäännösalueen korkeimman kohdan, eli mahdollisesti ainoan modernisti muokkaamattoman maan, läheisyydessä. Siinäkin todettiin nopeasti, ettei kaapeliojassa ole mitään viitteitä muinaisjäännöksistä, ja valvonta lopetettiin. Ennen arkeologin poistumista työmaalta, loppulinja käytiin kaivajien kanssa jalkaisin läpi, ja varmistettiin, että kaapeli kaivetaan kokonaan nykyaikaisessa maanrakennuksessa siirrettyihin maastonkohtiin. Myös muinaisjäännösalueelle ulottuneet kaapeliojan kohdat valvottiin varmuuden vuoksi, sitä odottaessa, että kaivu etenee muinaisjäännösalueen korkeinta kohtaa. Muinaisjäännösalueelle ulottuneet kohdat olivat myös siis sellaisia, jotka ovat olleet veden peitossa ennen 1700-luvun puoliväliä.

Maita muinaisjäännösalueen korkeimman kohdan ja Valkeakoskentien välissä: N. 60 cm siirrettyä humuksensekaista moreenia, jonka alta alkaa koskematon savi. Kuvattu itään.]

Valvonta osuuden etelään pistävän osuuden maita: N. 25 cm nurmimultaa, jonka alta alkaa puhdas savi.

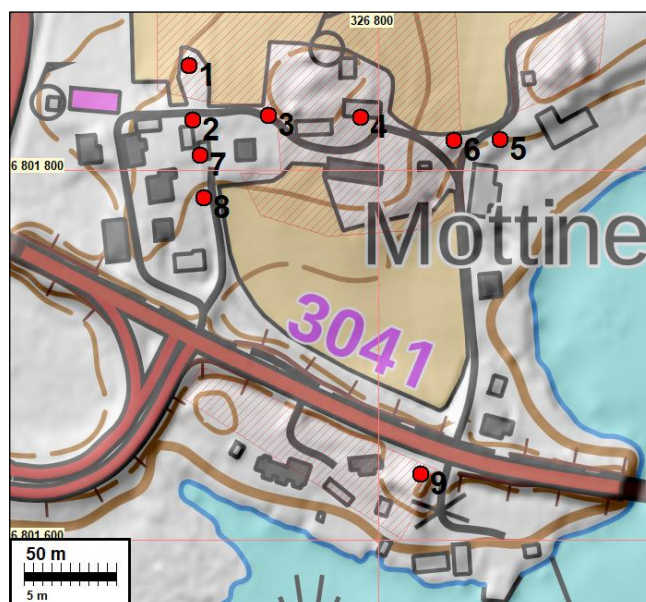
Näkymä valvomatta kaivetulta osuudelta. Kaapelia kaivetaan tien penkkaan, joka on kokonaan paikalle tuotua moreenia. Kuvattu länteen.

Tolppien poisto

5.6.2020

1. Ei mitään missään (ks. tarkemmin kuvaukset Tolppien poisto.koord)
2. Lempoisten muinaisjäännöksen korkeimmalla kohtaa olleen tolpan reijässä 135 cm syvälle savea. Samalla korkeudella Mottisissa pohjamaa hietaa -> Lempoisten muinaisjäännösalueen korkeinkin kohta on paikalle siirrettyä maata. Sen vuoksi koko muinaisjäännösalue on kyseenalainen.

6801856,9	326697,7	1. N 10 cm pintahumusta, jonka alla hietaa, kaivetussa maassa tiilimuruja
6801827,3	326699,2	2. Katkesi ja nysä jätetään maahan, Pinta maata kaivettiin vierestä lapiolla n, 20 cm, Sekoittunutta hietaa ja humusta, jossa tiilenpaloja
6801829,5	326740,7	3. Lusikoiden vieressä, Tolppa lähti siististi nostamalla, Kolossa humuksen sekaista löydötöntä maata pohjalle asti,
6801828,5	326790,7	4. Nousi siististi vetämällä, Humuksen sekaista hietaa pohjalle asti, eli todennäköisesti tuotua maata, koska pohjamaa kohdalla on savea (tarkista), Ei löytöjä,
6801816,5	326865,9	5. Tolppa nousi siististi kaivamalla, Maa humuksensekaista savea kolon pohjalle asti, Harus piti kaivaa, n 50 cm syvään, Pinnassa 30 cm savea, jonka alta alkoi vaalea hietä, Kummassakaan ei löytöjä,
6801816,0	326840,9	6. Kolmijalkatolppa tuli siististi, Koloissa sekoittuneita maita, hietaa, humusta ja savea, pohjalle asti, Ei löytöjä
6801808,4	326703,2	7. Tolppa tuli siististi nostamalla, Sekoittunutta savea ja multaa pohjalle asti, Ei löytöjä,
6801785,2	326705,2	8. Tuli siististi nostamalla, Sekottunutta humusta ja savea pohjalle asti, Pintamaassa läjä nykyaikaisia nauvoja,
6801635,5	326823,1	9. Kaksi tolpan paikkaa, Tulivat siististi nostamalla, Kummassakin pinnassa vain n, 1 cm sammal, jonka alla savea pohjalle asti, Syvemässä 135 cm, Lempoisten muinaisjäännösalueen korkeinkin kohta vaikuttaa olevan siis pinnastaankin ainakin 135 cm siirrettyä maata
6801450,6	327215,1	10. Tuli siististi nostamalla, Humuksen sekaista hietaa pohjalle asti, Ei löytöjä
6801467,8	327214,0	11. Tuli siististi nostamalla, Soran ja humuksensekaista hietaa kolon pohjalle asti, Ei löytöjä

Valvotut pylväänpoistot